

UNIVERSITĀTES AVĪZE

P. STUČKAS LATVIJAS VALSTS
UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

Iznāk kopš 1989. gada 7. septembra

Nr. 7

1989. GADA 19. OKTOBRI

Maksā 2 kap.

Kas un kāpēc? Kas — Latvijas Tautas frontes Studentu apvienības organizēšanas konference, kāpēc — par to pastāstīja Iveta Buīke.

— KĀDI APSTĀKĻI NOSAKA NEPIECIESAMĪBU RADĪT LTF STUDENTU APVIENĪBU (turpmāk — SA)?

— LIEKAS IR VAIRĀK KĀ SKAIDRS, KA STUDENTIEM NEPIECIESAMS APVIENOTIES. To pierādīja kaut vai pagājušā gada «Tereškovas ielas» akcija, cīnīti pret kara katedrām. Vienkārši, studentu dzīvē ir tik daudz problēmu, bet diemžēl tās organizācijas, kuras pašlaik pastāv, reāli jau nespēj daudz ko mainīt. — Jā, pēdējā laikā ir radušās daudzas citas organizācijas, bet studentu atsaucību tās nav guvušas. Kādi tad būs SA «trumpji»? — Manuprāt, ļoti lielā mērā šīs jaunās organizācijas «noēd» materiāla pamata trūkums. Te es nedomāju tik daudz par naudas lietām. Ļoti grūti jau ir kaut ko noorganizēt, ja pat telpas nevar noīrēt. Un organizēt uz «zila gaisa», plika entuziasma ir grūti.

— Kam pieder LTF SA radīšanas ideja?

— Ideja radās man. Un, kad es gāju par to runāt ar LTF vadību, viņi teica, ka savu atbalstu neliegs, ja vien mēs paši spēsim darboties.

— Kas paredzēts šajā gaidāmajā konferencē?

— Pirmkārt, būtu jāvienojas par to, ko SA turpmāk darīs. Es nebut negribētu uzspiest to, ka šai apvienībai ir jābūt pie LTF,

vai vēl kādu citu pašizdomātu ideju. Skaidrs ir vienīgi tas, ka studentiem jāapvienojas, jādara, bet kā jau teicu, daudzi apsverumi ir par labu tam, ka SA jābūt pie LTF. Neapšaubāmi tā ir nopietnākais spēks Latvijā, ar kuru rēķinās ne tikai pie mums. Arī ārzemēs to uztver kā tautas pār-

dzu SA kā struktūru ar noteiktu platformu kongresā. Zēl, ka LTF 2. kongress nepiešķirā līdzīgiem — eksteritoriāliem veidojumiem vietas Domē.

Tāpēc konferencē noskaidrosim visus «kāpēc». Ja atnākušie studenti nodomās, ka labāk būtu turēties klāt, piemēram, pie Su-

— Kas Tev pašlaik vēl palīdz?

— Esmu priecīga, jo man jau ir uzradušies, var pat teikt, ka daudz, domubiedru. Ir pārstāvji no Medicīnas institūta, Politehniskā institūta, divi cilvēki no RCAII, es pati no Konservatorijas. Pagaidām «karājas gaisā» visas tās augstskolas, kas ir ārpus Rīgas un Fizikulas institūts.

— No Universitātes?

— Ir cilvēki no Juridiskās, Vēstures un filozofijas, Fizikas un matemātikas, Ekonomikas fakultātes. Daudzi no viņiem darbojas LNNK. Tas ir ļābi un es priecājos, ka viņi ir pievienojušies šai idejai. Viņi ir politiski aktīvi cilvēki un tas palīdzēs virzīt uz priekšu SA politisko dzīvi. Tas ir būtisks fakts.

Pretrīji LNNK, pēdējā laikā jaunatne nevis nāk klāt LTF, bet gan iet prom. Un to pilnīgi var saprast. Es to negribu novēl tikai uz jauniešu neaktivitāti, kas, protams, arī pastāv. Viens no Frontes pamešanas iemesliem ir tās politiskā ekvilibristika. Jo tik bieži ir sajūta, ka it kā LTF pasaka, bet tomēr isti nav pateikts ko, kā mēs darīsim. Un līdz ar to jauniešiem kompromisi un «septītie politikas pazemes slāņi» nav izprotami, jo nav skaidras pamatnostādnes.

— Kādām jābūt attiecībām «students — politika»?

— Šķiet, ka ideālā variantā, studentiem vajadzētu atdot 5%

no smadzeņu patērētās enerģijas. Jo principā būtu ļoti jauki, ja mēs katrs varētu sēdēt savā augstskolā un «unbties» specialitātē. Bet pašlaik studenti ir tā sabiedrība, kas ļoti ieinteresēta, lai tās dzīvē kas mainītos. Jo, ja tādu izmaiņu nebūs, tad nav vērts arī apgūt zināšanas. Un ir ļābi, ka daudzi to jau aptvēruši un ir ieinteresēti neatkarīgas demokrātiskas valsts izveidē.

— Daudzos citos paziņojumos par jaunās SA organizēšanas liels akcents likts uz iespējamo sadarbību ar ārvalsīm. Vai tam ir reāls pamats?

— Jā, jo reālas iespējas ir LTF. Ja notiek sarunas par to, kā trimdas latvieši varētu palīdzēt Latvijas atdzimšanai, tad viņi piedāvā palīdzēt sagatavot labus speciālistus. Izglītības veicināšanai jābūt par galveno SA darbības virzienu. Jānodarbojas ar visu iespēju izmantošanu tiem studentiem, kuriem ir potences mācīties.

— Kāda ir pašreizējā doma par SA struktūru?

— Pamatā to gan lemsim konferencē. Bet, manuprāt, tai jābūt pēc iespējas horizontālākai. Ja apvienību veidos no pašreizējām grupām, tad tās paliks katra pie savas augstskolas, darbosies reāli tur, bet tajā pašā laikā būs arī SA Domē, kuru varbūt var vēlēt pēc pašreizējā LTF Domes izveides principa.

MARIS DINĢELIS

Tikšanās Vietu Mainīt Nedrīkst...

... Rīgā, Latvijas televīzijas
konferenču zālē

22. oktobrī plkst. 10.00.

stāvi. Ja neizdodas Augstāko Padomi ievēlēt tādu, kā patīk, tad varam pateikt, ka tā ir okupācijas pašpārvalde un atteikties no tās. Ar Tautas Fronti tas būtu nevēdzīgi. Mums ir jāiet LTF struktūrās iekšā un jādomā par to, kā mēs tajās darbosimies. Ja gribam Frontei normālu nākotni, tajā līdzīgas struktūras, kurām ir konkrēti mērķi, jāveido pēc iespējas vairāk. Perspektīvā es re-

nu aizsardzības kluba, tad kāpēc gan nedarīt tā, ja visai kompānijai tā šķiet labāk. **Domāju, ka tie visi ir diskutējami jautājumi. Tāpēc tā arī nav dibināšanas konference, bet — organizēšanas konference.** Tajā var piedalīties ikviens. Nav vajadzīga nekāda pārstāvniecība. Ja kāda grupa grib, tad tā var nākt pilnā sastāvā, ja viņiem ir ko teikt, ja viņus tas vispār interesē.

VALODU LIKUMS DARBĪBĀ

Apspriežot Universitātes Valodu programmas projektu

Saskaņā ar MP lēmumu, par latviešu valodas mācīšanas metodisko centru Latvijā jābūvē LTV Praktiskās latviešu valodas katedrai. Tādēļ pirmām kārtām jābūvē LTV Valodu likuma īstenošanu būtu jārespektē tās viedoklis.

Mēs savukārt respektējam Filoloģijas fakultātes Latviešu valodas katedras operatīvo ieguldījumu programmas projekta izveidē. Šī projekta formālo struktūru un daudzus punktus varētu pieņemt, tomēr saturā zinā pamatā būtu liekamas PLVK nostādnes. Nepieciešams arī aizrādīt, ka filoloģiski akadēmiskas programmas projektu nav ētiski izvirzīt politiskam grupējumam — šai gadījumā KP Universitātes komitejai. Mūsu vidū nav šīs organizācijas biedru, tādēļ mūsu viedokļus nebija iespējams laikus uzskatīt; mēs arī nevēlētos sevi pretstatīt ne KP, ne arī pārējam Universitātes kolektīvam, kā diemžēl atkal rīkojusies KP, tādēļ jābūt politizējot akadēmisko procesu.

Piedāvātajam projektam ir nepieciešami vairāki konceptuāli labojumi, bez kuriem nevaram piekrist tamlīdzīgas LTV programmas izveidei.

Vispārīgajos principos «LVU rūpējas», — lai LVU absolventi prastu latviešu valodu un vēl divas (krievu, angļu, vācu, franču vai citas) valodas, — lai docētāji prastu latviešu valodu un specialitātei nepiecie-

šāmā līmenī arī divas pasaules valodas,

— lai darbinieki . . prastu latviešu, krievu un angļu valodu . .

— lai līdz 1991./92. m. g. sākumam par LVU darba valodu kļūtu latviešu valoda.»

Šāda nostādne nodrošinātu reālu izplatību arī krievu valodai, ko absolūtais vairākums brīvprātīgi izvēlēties par vienu no apgūstamajām; turpretim krievu valodas uzspiešana ir nepieņemama; visai divaini būtu likt obligāti iemācīties krievu valodu ārzemju studentiem un docētājiem, kas apgūt latviešu valodu un kultūru. Universitātē ir pakāpeniski jāatjauno latviešu valodas kā darba (apmācības) valodas statuss. PLVK pamatuzdevums šobrīd būtu palīdzēt jaunāko kursu studentiem apgūt valodas pamatus tā, lai vismaz no 3. kursa tie spētu latviski klausīties lekcijas un veikt praktiskos darbus vismaz dažos priekšmetos. Pretējā gadījumā katedra nevarēs panākt vēlamos rezultātus, jo studentiem trūks stimulācijas, un LPSR Valodu likums LVU nerealizēsies.

Sadaļā «Valodu lietošana». «LVU nodrošina mācības latviešu valodā visās LVU apgūstamajās specialitātēs, krievu valodā — «Krievu valodas un literatūras» specialitātē, un citās valodās, atbilstoši fakultāšu katedru un TIM vajadzībām un iespējām.»

Ja ir iespējams nodrošināt mācības valsts valodā visās specialitātēs, tad tas ir jādara — nav taču 1919. gads. Pārvarot brežņevismu un likvidējot stalinisma sekas, nedrīkst nacionālas republikas studentiem arī turpmāk pilnīgi nošķirt valodu plūsmās; tas rada antagonismu starp tiem, kam dzimtā valoda ir krievu un tāpēc faktiskas priekšrocības un visplašākas iespējas studēt visās PSRS augstskolās, un pamatnācības studentiem, kam LVU ir vienīgā nacionālā universitāte. Latvijā nav pieļaujama nekāda priekšroka krieviem salīdzinājumā ar citām minoritātēm — ja veido īpašu plūsmu krieviem, tāda jāveido arī poļiem, leišiem, igauņiem u. c. Visu studentu mācības krievu valodā nodrošina jau pieejamās mācību literatūras īpatnības (tās valoda).

Sadaļā «Valodu mācīšana». Seit izvirzītais apmācāmo studentu un stažieru dalījums pēc dzimtas valodas resp. izcelsmes ir nepārdomāts. Dalījumā pamatā jābūt studenta vai stažiera mērķiem un ievirzei — tas pamatotu nepieciešamību mācīt latviešu valodu kā svešvalodu arī Filoloģijas fakultātes LVK un Svešvalodu fakultātes Sastatāmās valodniecības katedrās. Galvenokārt šis darbs ir veicams tomēr PLVK, un nepieciešamības gadījumā tā ir jāpaplašina.

Nedrīkst neievērot arī to, ka PLVK docētāji jūtas aizvainoti,

jo kolēģi ir aizmuguriski novēlājuši tiem melnāko un nepateicīgāko darba daļu — metodikas un mācību līdzekļu izveidi un auditorijas stundas milzīgajai, taču nebūt ne visieinteresētajai auditorijai, t. i., praktiski mūsu krievu valodas plūsmai. Docētāju spējas un iespējas tomēr ir plašākas; pamazām veidojas arī stantautiskie sakari, un bez tiem nebūs iedomājama mūsdienīgu mācību līdzekļu izveide un praktiska pārbaude — tos, pēc projekta, mums nav jāgatavo tikai slāviem. Slāvu valodu speciālisti nav PLVK docētāju pamatkontingents, un praksē visi slāvi tiks apmācīti ar krievu valodas starpniecību. Krievu plūsmā mācās ne tikai slāvi, bet PLVK taču strādā ar visiem studentiem, arī ārzemniekiem — to turpmāk būs vēl vairāk. PLVK nedibina kooperatīvus valūtas pelnīšanai.

Filoloģijas fakultātes LVK funkcijas ir gluži citādas un mērķi ir zinātniski augstāki, tāpēc aicinām turpmāk to oficiāli dēvēt par Baltu filoloģijas katedru. Tai jāattīstās šai virzienā, un nebūtu jādalā tās spēki. Turklāt arī tajā nav izstrādāts latviešu valodas kā svešvalodas mācīšanas metodikas kurss, kas filoloģijas studentiem būtu ārkārtīgi nepieciešams — tas būtu jāveido PLVK. Tai jābūt tiklab Latvijas, kā citzemju studentu un stažieru apmācības centram, un tā turpmāk jābūt par LVU Latviešu valodas katedru. Nākotnē tās kompetencē jābūt arī latviešu

valodas kultūras jautājumiem. Universitātei būtu jāatbalsta tagadējās LVK un SVK akadēmiskie kontakti ar citzemju lingvistiem — baltistiem, germānistiem u. c. valodas pētniekiem, ar kuriem tās veido profesionālos sakarus, kam palīdz pilnveidot latviešu valodas zināšanas. Būtu loģiski, ja nākotnē literātiem, vēsturniekiem un citu specialitāšu interesentiem latviešu valodu mācītu tieši PLVK. Tās docētāji vismaz komunikatīvā līmenī pārvalda svešvalodas, par to tiek domāts, komplektējot kadru. Ir iespējams un būtu vēlamams mūsu katedru papildināt ar jauniem docētājiem, kam ir vairāku valodzināšanas, bet vēl nav darbu un skaidras perspektīvas valodas zinātnē.

Svešvalodu fakultātes SVK docētāju bagātība ir svešvalodu prasme. Tomēr pēc tā vien nevar spriest par nepieciešamību tieši tai un tikai komerciāli apmācīt Rietumu (ģermāņu un romāņu) interesentus. Šīs katedras docētāji pamatā nav latviešu valodas speciālisti; atsevišķi pētījumi ar salīdzinājuma elementiem nekādi negarantē latviešu valodas struktūras, vēstures u. c. aspektu pārvaldīšanu, kas ir nepieciešama, lai pienācīgi skaidrotu valodas parādības cittautesiem. Sastata princips valodu mācīšanā ir vistradicionālākais, tādēļ svarīgi būtu noskaidrot to neaizstājamo, ko piedāvās SVK.

(Turpinājums 2. lpp.)

(Sākums 1. lpp.)

PLVK šogad no pašiem pamatiem sāk veidot valodas mācīšanas metodiku un mācību līdzekļus; šai darbā plānots iesaistīties visiem docētājiem. Lai veidotu saiknes ar visām katedrām, kas māca latviešu valodu, paredzēts

koordinēt darbu tā, lai iesaistītos tie pārējo katedru docētāji, kas nodarbojas ar metodiku, jo visai sarežģīti būs isā laikā radīt labus mācību līdzekļus lietuviski, angļiski, vāciski un franciski. Darbs plānojams tā, lai novērstu dublēšanos — nepieciešamas vārdnīcas, rokasgrāmatas, mācī-

bu grāmatas bez tulkojuma, hrestomātijas u. c.
Sadaļā «Zinātniskais, metodiskais un materiālais nodrošinājums». Diskutējams ir jautājums par Praktiskās krievu valodas katedras izveides nepieciešamību. MP programma neko tādu neparedz; krievu valoda arī nav ap-

draudēta. Ja esošās Krievu valodas katedras paspārnē ir grūtības strādāt praktiskās valodas docētājiem, tad varbūt perspektīvā būtu to līdzdalība LVU Svešvalodu katedras darbā; krievu valodas mācību grāmatu pietiek, nepieciešamības konkrētas tematiskās izstrādnes.

Ir jāveido tāda LVU programma, kur skaidri norādīta katras valodas loma un kas būtu konkrēta un progresīvāka par visai izplūdušajām Valodu likuma nostādņēm. Tā ir vēl apspriežama un radikalizējama.

LVU PLVK

PACEĻOSIM KAĶAM

ŠOREIZ CĒSU PUSĒ

Piecel savu pēcpusi tālākam gājienam un turī acis vaļā. Arī ausis vajadzēs lietot. Nebaidies. Drausmīgākais nāks pēc tam, kad tu sapratīsi, kad tev iegrauzīsies līdz kaulam tas, cik lielā mērā mēs līdzināties lopiem un cik kvēli vārdos mīlam savu Zemīti. Ievads galā. Paskaidrošu sa-

Pirmais maršruts pa daudz maz sakopto Cēsu rajonu. Piebīdīšu uzreiz, ka te tiks dota pati skopākā informācija par aplūkojamajiem objektiem. Jo vairāk paplašināsi savu izziņas materiālu, jo vairāk sajūtīsi bezdibeni kuram tuvojamies...

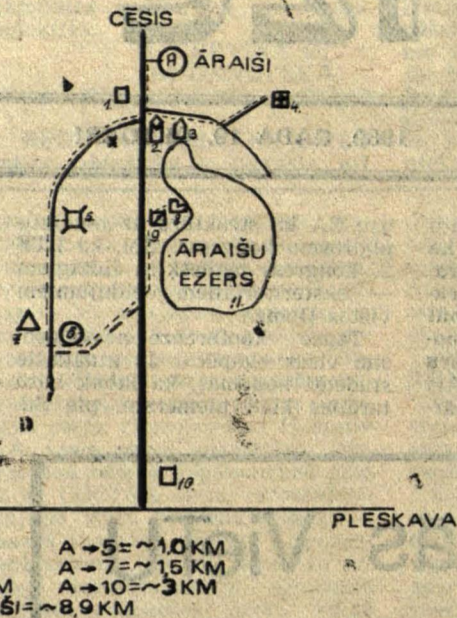

* Drabešu vējdzirnavas.

protamāk. Piedāvāju optimālākos vienas dienas maršrutus, kuros varēs «papriecēt» acis un gūt patiesu priekšstatu par mūsu kultūras un dabas kādreizējām pērlēm, kuras, diemžēl, ir nonākušas pat populārās preses aizmirstībā. Par kartēm un ceļvežiem (ja ir priekšstats, kādiem tiem būtu jāizskatās) var pasapņot pie Latvijas PSR kartes.

Paskaidrojumi shēmai:

- A — autobusu pietura «Āraiši».
- 1 — vecais krogs. Pēc kara tika nojaukts, sienu akmeņus pārvērtā šķembās, ar kurām hoklāja lielceļu. Uz vecajiem pamatiem uzcelta jauna ēka. Ir plāni šo «jaunbūvi» nojaukt un atjaunot krogu tā sākotnējā izskatā, bet... nav, kas maksā.

- 2 — Āraišu baznīca.
- 3 — Mācītājmuiža.
- 4 — Vecle kapl ar kaplīcu. Par šiem objektiem lieliski var pastāstīt mācītājmuižā dzīvojošais draudzes mācītājs palīgs Jānis Segers, kurš pārbrauca dzīvot no Cēsim uz Āraišiem, lai saglabātu un uzraudzītu veco dievnamu un pēdējo funkcionējošo mācītājmuižu Latvijā. Ja vēlies lasīt ko būtisku par šo dievnamu un draudzi, tad pūlies sadabūt 1927. g. mācītāja Paula Bērenta sīko vēstures aprakstu, kas tapis Āraišu baznīcas 700 gadu jubilejas laikā.

- 5 — Atpakaļ uz lielceļu, tam pāri un kalnā, augšā pa ceļu. Taču nestrādā uz priekšu! Nepaskrien garām pirmajai mājai (apz. — x), kur var dabūt atslēgas, lai tiktu iekšā vējdzirnavās. Tās ir nesen atjaunotas.
- 6 — Drabešu parks.
- 7 — Drabešu muižas komplekss. 1905. g. muiža bijusi nodedzināta un pēc atjaunošanas tur bija skola. 1925.—1928. g. par pār-

* Āraišu baznīca.

zini strādājis dzejnieks Aleksandrs Čaks.

8 — Ordeņa pils celta 1226 g. Pašlaik tur saimnieko arheologi.

9 — Ejot pa lielceļu atpakaļ, uz baznīcas pusi ezera pusē parādās ezerpils mītnes. Šo unikālo vēstures pieminekli nolēmts atjaunot sākotnējā izskatā, taču saimnieku bieža maiņa atjaunošanu nav veicinājusi. Pēdējais saimnieks — Cēsu muzejs pagaidām arī pussākto darbu slīcina soliņumos.

10 — Ja vēders prasa savu tiesu, tad no muižas pils pa taču (ejot no kalna uz ezera pusi) var nokļūt uz lielceļa (kurš no muižas pils redzams) un turpināt ceļu līdz veikālam. Var gadīties, ka tas būs atvērts.

11 — Āraišu ezers. (10 ha) Senatnē bijis daudz lielāks, pleties pāri tagadējai Cēsu — Drabešu šosejai. Tāpat kā visi netīritie ezeri — aizaug. No ezera iztek Simtupe. Sāds nosaukums

tādēļ, ka senāk aizvadījusi uz Gauju gandrīz vai simt ezeru ūdeņus. Tagad lielākā daļa šo ezeriņu ir vai nu purvi, vai arī parastas plavas.

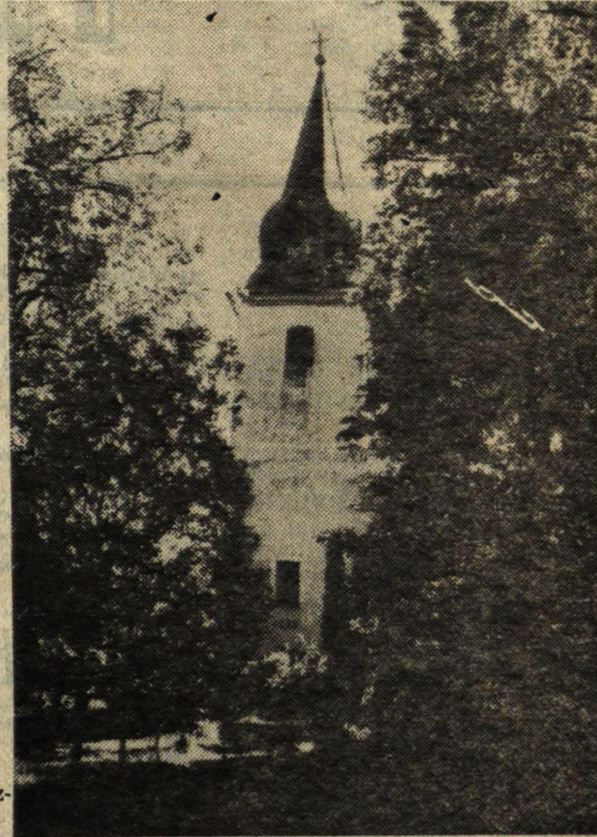
Vēl pa lielceļu uz priekšu un tur būs autobusu pietura. Ja laiks atļauj — vari izmēģināt laimi un pameklēt TO: Āraiši ir viena no retajām vietām Latvijā, kur atrastas ledus laikmeta lielākā dzīvnieka — mamuta atliekas.

Pārējo dienas daļu vari pavādīt Cēsis, bet labāk tomēr nepalaid garām iespēju vēl tuvāk iepazīt šo muzeju zem klajām debesīm.

P.S. 1. Nopērc grāmatu «Latviešu tautas teikās», kurās atradīsi nostādus ne tikai par Āraišiem vien.

2. Nebaidies izjautāt cilvēkus, iet viņu mājās, jo kas gan ir kultūra bez vietējiem iedzīvotājiem.

RIHARDS PLIVCS

GREENWAY

UZ KURIENI VED ZAĻAIS CEĻŠ

Oktobra sākumā Berlīnē notika gadskārtējā Eiropas sociālistisko valstu «zaļo» organizācijas «Greenway» (East European Environmental Network) konference, kurā šogad piedalījās Ekoloģiskais klubs no Polijas, Budapeštas dabas aizsardzības klubs, «Brontozaurs» no Čehoslovākijas, «Arche» no VDR. Šogad plaši bija pārstāvēta Padomju Savienība, vairāk gan ar Baltijas republikām, jo bez LVU Ekoloģiskā Centra, kas jau trīs gadus darbojas kā mūsu valsts koordinators «Greenway» padomē, konferencei vēl piedalījās arī pārstāvji no VAK un Lietuvas «zaļo» kustības.

Konferences galvenā tēma — «Greenway» nākotne, jo pašlaik normālu organizācijas funkcionēšanu traucē daudzas un dažādas problēmas. Arī iekšējās nesaskaņas, kuru dēļ uz konferenci neatbrauca pārstāvji no Rumānijas, Bulgārijas un Dienvidslāvijas.

Galvenokārt konferences dalībnieki runāja par grūtībām infor-

mācījas apmaiņā, kurai trūkstot daudzas «zaļo» kustības aktualitātes netiek laicīgi izziņotas un tādejādi paliek bez pietiekosa atbalsta, jo neapmierinošā pasta darbība ļoti apgrūtina koordinācijas centra darbību.

Konferences noslēgumā tika pieņemta rezolūcija par tālāku «Greenway» attīstību, par ciešāku sadarbību ar Rietumeiropas valstu «zaļo» organizācijām ekoloģisko problēmu risināšanā, tika panākta vienošanās par regulāru avīzes «Greenway» izdošanu, kā arī bukletu «Greenway jaunumi» izplatīšanu. Greenway centrālais ofiss atradīsies Budapeštas Universitātē. Seit turpmākos rīcības plānus apspriedīs arī «Greenway» padome, kuras sastāvā ir leģelēti pārstāvji no LVU Ekoloģiskā Centra un VAK, tādejādi pēc informācijas par sadarbības iespējām un «zaļo» kustības aktualitātēm interesenti var griezties abās minētajās organizācijās.

BILS PURIŅS

IĒPAZĪSIM LATVIJAS VĒSTURI!

1989./90. mācību gadā Latvijas vēstures katedras aspirantiem notiks lekcijas Ļeņina ielā 32—25. telpā:

31. oktobrī 17.00 Jaunākais Latvijas arheoloģijā — prof. E. Mugarēvičs.

23. novembrī 16.00 Latvijas vēstures historiogrāfijas mūsdienu problēmas — prof. A. Bīrons

4. decembrī 16.30 Krievijas latviešu izpētes uzdevumi — doc. A. Beika

9. janvārī 16.00 Latvijas kultūras attīstības īpatnības — doc. Dz. Viksna

20. februārī 16.00 Latvijas Republikas laika vēstures problēmas — vec. pasn. A. Puga

20. martā 16.00 Padomju laika vēstures problēmas — vec. pasn. A. Puriņš

Aicinām piedalīties visus, kurus interesē Latvijas vēstures problēmas!

SLUDINĀJUMI !

Studentu vienības, studentu grupas, kas par atbildību savā brīvajā laikā vēlas palīdzēt Gaujas nacionālajam parkam lūdzam pieteikties L(V)U Darba semestra štābā pie Sandra Klavīņa (telefons 227702). Darbs: meža tīrīšana Siguldā.

L(V)U Jaunatnes darba apvienība

Заявление Союза учащейся и студенческой молодежи

В настоящее время значительная часть жителей Латвийской ССР оказалась ограниченной в возможности овладеть целым рядом специальностей на своем родном языке. В результате происшедшего в этом году крупномасштабного сокращения русских потоков в вузах республики поставлена под угрозу реализация конституционного права граждан на получение образования. В сложившейся и без того критической ситуации ставится под сомнение вопрос о необходимости создания Рижского гуманитарного института. Союз учащейся и студенческой молодежи считает, что действия подобного рода направлены против гармонизации межнациональных отношений в республике и не могут способствовать культурному развитию ее национальных меньшинств.

Мы обращаемся ко всем прогрессивным слоям общественности, к учащимся и студентам, ко всем тем, кому безразличны судьбы молодежи Латвии, с призывом требовать от государственных органов республики:

1. Осуществить в кратчайшие сроки все необходимые для создания РГИ мероприятия.

2. До начала деятельности РГИ начать набор русских групп на дневное отделение ЛГУ им. П. Стучки по тем специальностям гуманитарного цикла, по которым обучение не ведется (история, философия, журналистика и т. д.).

3. Ввести в перспективе обучение по всем без исключения специальностям высшей школы на латышском, русском и по возможности на других языках народов, живущих на территории Латвии.

4. При проведении вступительных экзаменов в вузы и техникумы республики отказаться от деления абитуриентов на латыш-

ский и русский потоки, а установить единый для всех конкурс. Деление на группы по языкам обучения производить после зачисления.

Призываем всех жителей Латвии поддержать наше заявление. (Газета «Советская молодежь», 12.10.89).

ДИАЛОГ С «СОВЕТСКОЙ МОЛОДЕЖЬЮ»

— Да, вопрос о создании РГИ дискутируется широко, — сказал корреспонденту «Университетской газеты» ректор ЮРИС ЗАКИС. — Моя точка зрения: если есть люди, которых препода-

вание в нашем университете не устраивает настолько, что они собираются учреждать новый вуз, значит, качество обучения в ЛГУ надо улучшить. У нас есть, например, два факультета: филологический и иностранных языков.

— Да, и там и здесь — филология.

— Конечно. Почему бы не переименовать их в факультеты германо-романских языков и балтославянских?

— Дело пока в названиях? — Пока, в принципе, да, хотя они гарантируют в будущем определенные изменения. Но пока даже названий мои коллеги менять не хотят. То есть, в романско-германском случае споров нет, а вот во втором случае, я чувствую, не устраивает «славянское» добавление. Я говорю своим коллегам:

У ректора родилась замечательная идея!

если вы одновременно и возмущены идеей об РГИ, и в своем вузе ничего не хотите менять, то это по меньшей мере недипломатично. Если проблема возникла, решать ее будут — не мы, так другие. Если кто-то поднял проблему — будь она чисто психологическая — нужно отреагировать на нее положительной программой.

Я думаю, это незачем — губить идею в самом зародыше, это дурной тон. Я ничего не буду предпринимать против РГИ: пожалуйста, делайте, вдруг что-то хорошее получится? Надо дать людям поработать, подумать, плохо от этого не будет никому.

Что же касается четвертого пункта заявления — не знаю, кто это написал, но, честное слово, это тоже — моя идея. Надо об этом как-то дать знать «Советской молодежи». Университет — учебное заведение Латвийской республики, которое теперь содержится за счет республиканского бюджета. Значит, каждый гражданин республики имеет право на такой вуз, каким он хочет его видеть. И уже неважно, как язык

У ректора есть идея!

— Вы только напишите: это моя личная идея.

— Как бы сделать так, чтобы ее поддержали?

— А вы помогите мне и напишите: у ректора есть идея!

— А если, к примеру, слушать лекции на русском захочет один-единственный будущий журналист?

— Есть система индивидуальных планов. И не думаю, что кто-то обидится, если одну лекцию придется слушать на латышском. В крайнем случае, на год или семестр студента можно послать в другой вуз.

— Я так и напишу: у ректора родилась замечательная идея!

При этом необходимо сохранить пятого года он сам решит, как называться в дипломе — журналистом или философом.

— Бедные преподаватели.

— Они говорят: студенты не любят общественные предметы и ни за что не будут на них ходить. Так вот что я скажу: наши студенты в США сами комплектовали себе набор предметов. Набор был замечательный: например, химия, какой-то музыкальный предмет — и рядом общественный. Не должно быть насилия. Тогда, может быть, и наш студент скажет, как говорят американские: не «я историк», а «я преимущественно историк».

— Это продолжение вашей идеи кажется мне еще менее осуществимым в ближайшее время...

— Пусть студенты в газете выскажутся, нужна ли им такая система обучения. Многие мои коллеги против нее, людям страшно за свое рабочее место.

— И вот к началу следующих вступительных экзаменов опять принесут к вам деканы на подпись предлагаемые ими латышско-русские пропорции. С каким же сердцем вы подпишете замечательные бумаги?

— Ну, вы теперь, я думаю, понимаете, с каким сердцем я это сделаю.

— Сделаете?

— Понимаете, спорить с деканами в момент, когда бумаги готовы, уже поздно. Это будет только означать, что я плохой ректор. Не-

же, когда ею не руководят люди ответственные, совестливые, интеллигентные, может представлять собой очень большую опасность. И вот меня беспокоит, что само накопление смертоносного оружия и постоянная угроза войны уже уничтожают людей. Уничтожают, сокращая рождаемость.

ГДЕ ВЫХОД из такого положения? Человечество должно почувствовать свое единство в сфере культуры. Нужно ясно осознать, что культурные ценности принадлежат всему человечеству.

И поэтому первый практический шаг, как мне кажется, должен заключаться в объединении всех людей культуры. Объединить нужно для того, чтобы создать юридический кодекс ее защиты. И должен быть создан **Интернационал культуры**.

И кроме того, вот что мне кажется очень существенным. Человек в ответе не только за собственное выживание. Ведь вопрос стоит о спасении всего многообразия жизни (кому бы она ни принадлежала — рыбам, птицам, насекомым, растениям), которая и есть высшая ценность. Но единственное живое существо на земном шаре, наделенное даром слова, — Человек. Он, обладающий речью и сознанием, — единственная надежда всей жизни на Земле. Нужно создать юридический кодекс защиты прав всего сущего.

Убежден, что жизненно необходимы такие труды, как **История человеческой совести**. При условии: ее должны писать люди действительно совестливые. История совести должна быть и историей ошибок — отдельных госу-

гражданина называется, — государственный, негосударственный. Если мы открываем еврейские, эстонские, польские школы и классы, почему на уровне университета все должно заглохнуть? Пусть абитуриенты проходят общий для всех конкурс, пусть побеждают самые умные и талантливые — и пусть говорят потом, на каком языке хотели бы у нас учиться.

дарств, политиков, и историей сочувливых людей и сочувливых государственных деятелей. История литературы — прекрасно! История искусства — прекрасно! Но умы сейчас должны занимать история человеческой совести.

Представляю ее себе не как узконаучный труд, который никто не будет читать, а как произведение, подытоживающее все добро, что есть в цивилизации.

История совести должна создаваться под знаком борьбы со всякого рода национализмом — страшной опасностью наших дней. Настало время мыслить категориями макросоциума. Каждый должен воспитать в себе Гражданина мира — независимо от того, в каком полушарии и стране он живет, какого цвета его кожа и какого он вероисповедания. Доброта внутри нации есть доброта и к другим нациям. Это взаимозависимые вещи. Всякого рода национализм я рассматриваю как психологическую ненормальность. Даже, сказал бы, психиатрическую ненормальность, потому что она иногда идет от чувства собственной неполноценности.

В Природе все устроено так, что не приходится сомневаться: существует какой-то необыкновенный разум, действовавший миллионы лет, предоставивший Природе свободу, которая не равнозначна хаосу, ибо она в общем привела к очень важным и хорошим результатам. Не хочу, чтобы эти результаты менялись. Природа имеет высший разум, который не просто переделает. И не переделывать нужно, а искать гармонию с Природой — вот к чему призываю! А для этого прежде надо добиться гармонии среди всех нас — обитателей планеты Земля. Я в это верю, потому что верю в Разум и Совесть Человека.

КОЛОНКА ПЕРВОКУРСНИКА

В Потрозаводском университете провели выборочный опрос студентов ряда факультетов.

◆ Почти половина участников опроса отметила: в группе две или несколько тесных микрогрупп, некоторые студенты держатся особняком. Более высокие оценки сплоченности группы чаще наблюдаются у троечников, чем у хорошо успевающих. Прослеживается еще и такая тенденция: чем больше мужчин на факультете, тем выше здесь оценка сплоченности групп. Показатели сплоченности на четвертых курсах оказывались ниже, чем на вторых.

◆ Четвертая часть опрошенных считает, что лидеры в их группе имеются, при этом половина видит этих лидеров среди комсогов, профсогов и т. д., для других — это неформальные лидеры.

◆ 45 процентов отметили, что в общественной работе они не участвуют.

◆ Только 17 процентов считают, что их собственное мнение имеет какой-то вес в группе.

◆ Несмотря на то, что девушки учатся в основном лучше молодых людей, среди отличников преобладают юноши.

◆ Успехи в учебе среди тех, кто проживает в общежитии, значительно скромнее, чем у тех, кто живет дома.

◆ Учеба мало влияет на отношения внутри коллектива группы.

◆ В компании однокурсников предпочитают проводить свободное время всего 14 процентов опрошенных.

◆ Девушек компания однокурсников устраивает больше, чем юношей.

педагогично — спорить с людьми один раз в год. Воспитательную работу нужно вести постоянно. Я при каждом случае говорю: мы гарантируем равноправие всех наций и нарушаем свои же обещания такими вот конкурсами...

— Желаю вам быть услышанными!

— Спасибо.

ВОСПИТАТЬ В СЕБЕ ГРАЖДАНИНА МИРА

В НАШЕМ сложном и взаимозависимом мире предостаточно тревожных, не оставляющих равнодушным, проблем. И все же на вопрос, какая из них «самая-самая», ответу: перемена психологии людей, наступившая в XX веке, — дегуманизация. Ужасные войны и испытания, которые перенесли народы, привели к кризису гуманизма. Сегодня преобладает рационалистское мышление, и многие думают преимущественно о том, как бы прожить собственную жизнь.

Характерный пример: малодетность интеллигенции. В мире перестают воспроизводиться люди с обостренным чувством ответственности. Понятно, что родителями движет страх за детей. А в результате происходит общее снижение культуры во всем мире, во всех странах, обусловленное падением, так сказать, количественных и качественных параметров интеллигенции. А интеллигентность — проблема не только воспитания и образования, но и генетическая.

Вместе с тем человечество вооружено открытиями современной техники невероятно убийной, как говорят военные, силы. Техника

◆ Организацией досуга в своих группах удовлетворены всего 8 процентов, неудовлетворенных оказалась половина. Характерно, что на младших курсах больше людей, ответивших категорично, довольны они или нет, а на старших чаще отвечали: не совсем довольны.

◆ Только 8 процентов опрошенных выступают в качестве организаторов студенческого досуга. Интересно, что это отнюдь не представители выборного коллектива. От младших курсов к старшим число организаторов сокращается.

◆ Что же обсуждается в группе? Чаще всего речь идет о кинофильмах (52 процента). Затем были названы газетные и журнальные публикации (48 процентов), а также телевизионные передачи (47 процентов). На то, что в группах обсуждаются произведения художественной литературы, указали лишь 17 процентов опрошенных, столь же невелик и интерес к спектаклям (16 процентов).

СТУДЕНТЫ О СЕБЕ

◆ Более дружно, чем с однокурсниками, живется в общежитских комнатах с представителями других факультетов. Тем не менее студенты, живущие дома, посещают своих однокурсников в общежитии — часто, как указали 34 процента опрошенных. Оказывается, что для тех, кто живет с родителями, общежитие в какой-то мере является центром студенческой жизни.

И в заключение:
◆ Мужские комнаты дружнее женских.

Mūsu avīzes 3.—4. numurā sākam publicēt Jolantas Apines apskatu par Teoloģijas fakultātes veidošanos un attīstību LU pastāvēšanas laikā. Šajā numurā turpinām iepazīstināt ar tās aizmirsto vēsturi, paturēt prātā, ka nav neiespējams, ka reiz atkal teoloģisko zinību gūšanu varēs saistīt ar Latvijas Universitāti.

AIZMIRSTĀ VĒSTURE

Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultāte savu darbību uzsāka 1920. gada 4. februārī. Šī diena turpmāk tika atzīmēta kā fakultātes gada svētki. Tie parasti sākās ar dievkalpojumu Vecajā vai Jaunajā Ģertrūde, Pāvila vai Dama baznīcā, arī Universitātes Lielajā aula. Dievvārdus šajās reizēs teica arhibīskaps, fakultātes dekāns, mācībspēki, studenti.

Svarīgi, ka fakultātei izveidojās sakari ar Latvijas evaņģēliski luterisko baznīcu. Toreiz to vadīja divas konsistorijas: Vidzemes un Kurzemes, katra savā apgabalā. Fakultātes dekāns bija arī Vidzemes konsistorijas viceprezidents, Kurzemes konsistorijā izteica fakultātei asu kritiku par to, ka tā darbojas pārāk brīvprātīgā zinātniskā virzienā.

Kā varēja kļūt par teoloģijas studentu? Ceļš uz šo fakultāti vedā caur humanitārajām vidusskolām — klasisko ģimnāziju un ģimnāziju. Iestājoties bija jāuzrāda oficiāla atzīme «Reliģijā-ētiskā» un «Latīņu valodā» vidusskolas kursa apmērā. Normālai studiju gaitai bija paredzēti četri gadi, maksimālais studiju ilgums — astoņi gadi. Studenti, kas fakultāti beidza sekmīgi, ieguva teoloģijas kandidāta grādu un tiesības strādāt par mācītāju un reliģijas skolotāju, bet tie, kas beidza ļoti sekmīgi, ieguva tiesības gatavoties akadēmiskajam darbam. Atzīme «ļoti sekmīgi» bija jāiegūst vismaz trīs ceturtdaļās no obligātajiem priekšmetiem.

1920. gada 17. jūnijā notika pirmie iestājpārbaudījumi, bet rudenī fakultātei bija jau pirmais absolvents — Elfrīds Ekerts, kas bija studējis teoloģiju Tērbatā, un tika pārbaudīts pēc šīs universitātes programmas. 1921. gada pavasarī Oskars Strīters pirmais ieguva teoloģijas zinātņu kandidāta grādu.

Nākamais izlaidums bija 1923. gadā, kad fakultāti beidza seši teoloģijas kandidāti, bijušie Tērbatas studenti, viņu vidū arī pirmā sievietē absolvente Zenta Bauere. Pirmie fakultātes audzēkņi fakultāti beidza 1924. g.

Kad Teoloģijas fakultāte uzsāka savu darbu, studentu skaits bija nieciņš — 1920. gada pavasarī pieteikušies studēt bija 14 cilvēki. Sākot ar otro mācību gadu, studentu skaits strauji pieauga, līdz 1934. gadā tika reģistrēti maksimums — 247 studenti. (Apmēram tikpat bija arī Tērbatas Teoloģijas fakultātē tās ziedu laikos — 1885.—1895.) Interesanti, ka sākumā lielākā daļa studentu bija vecāki kungļi un dāmas, bet vēlākajos gados tiem bija apmēram 14—20%,

vairums studentu jau nāca tieši no vidusskolām.

Pārsvārā visi studenti bija latvieši, ārzemnieki parādījās kā retums, un tie paši bija Igaunijas un Lietuvas latvieši. Sieviešu starp studentiem maz,

Fakultātes absolventu grupa ar mācības spēkiem 1933. g. 19. maijā. No kreisās: prof. J. Rezevskis, prof. K. Kundziņš, prof. I. Bencingers, prof. V. Maldonis, doc. G. Menšings, prof. A. Adamovičs, Aizmugurē: E. Lange, E. Putniņš, A. Grosbachs, V. Zēcens, R. Valters.

* Fakultātes absolventu grupa ar mācības spēkiem 1933. g. 19. maijā. No kreisās: prof. J. Rezevskis, prof. K. Kundziņš, prof. I. Bencingers, prof. V. Maldonis, doc. G. Menšings, prof. A. Adamovičs. Aizmugurē: E. Lange, E. Putniņš, A. Grosbachs, V. Zēcens, R. Valters.

bet starp absolventiem tikai 12,5%.

Jau 1920. gadā izveidojās studentu pulciņš, kas vēlāk izauga par studentu biedrību. 1925. gadā nodibinājās slēgta šaurāka apvienība «Brālība Betānija», ko 1939. gadā pārdēvēja par LU teoloģijas studentu biedrību «Auseklis», un kuras mērķis bija personības audzināšana, kā arī latviskuma veicināšana latviešu tautā un baznīcā. Bet pirmā no minētajām — Teoloģijas fakultātes studentu biedrība — darbojās savādāk. Tā organizēja akadēmiskus dievkalpojumus, garīgus koncertus, eglītes vakarus. Tika rīkotas arī Rīgas baznīcu apskates, apmeklētās izstādes. Biedr. is darbībā atsaucīgi iesaistījās fakultātes mācībspēki. Pie biedrības nodibinājās arī koris, kuru vadīja fakultātes students E. Zicāns.

I Dabīnot Teoloģijas fakultāti Rīgā, izvēlēties mācībspēkus nebija viegli. Daudzi no pasniedzējiem bija jau Tērbatā zinātniskos darbus iesākuši latvieši. Fakultātes darbu uzsāka arī Ludvigs Adamovičs, kurš jau bija publicējis rakstus par baznīcas vēsturi. Sodiens mēs varam viņu uzskatīt par un Amerikas akadēmiskās

par vienu no izcilākajiem latviešu baznīcas vēstures pētniekiem. Fakultātē strādājuši arī J. Sanders, L. Bērziņš, J. Rezervskis, T. Grinbergs u. c.

Ipaša loma fakultātes mācībspēku vidū bija profesoram Jāzepam Vitolam, kurš 1926. gadā tika ievēlēts par ārštata profesoru «Baznīcas mūzikā».

Fakultāte pieaicināja arī ārzemniekus, piemēram, Imanuelu Bencingeru, speciālistu Vecajā Derībā un austrumu pētniecībā. Teoloģijas fakultātē ienāca Rietumropas un Amerikas akadē-

miskās tradīcijas. Uzaicināts tika arī vācietis Gustavs Menšings.

Fakultātes mācībspēku vairāki zinātniskie darbi tika godalgoti ar K. Barona un Kultūras fonda prēmiju.

Jau pirmajā darbības gadā fakultāte sāka iepirkt teoloģisko literatūru, lai veidotu savu bibliotēku. Savos 20 pastāvēšanas gados bibliotēka ieguva 12 815 grāmatas, kopsummā par 48 998 latiem (tajā pat laikā fakultātes inventāram izdots 10 741 lats).

Ar 1928./29. m. g. fakultāte sāka veidot savu reliģijas vēstures muzeju, pasūtot pieminekļu nolījumus Luvrā, Britu muzejā un citur. Ļoti nozīmīga bija I. Bencingera Palestīnas kultūras vēstures priekšmetu kolekcija.

Tā kā fakultāte pamazām ieguva evaņģēliski luterisku orientāciju (jo lielākā daļa mācībspēku pārstāvēja šo konfesiju), trīsdesmito gadu sākumā radās jautājums par fakultātes dibināšanu Romas katoļu baznīcas vajadzībām, bet Latvijas Saeima toreiz šo ideju noraidīja un līdz 1938. gadam Teoloģijas fakultāte (tā arī nepārdēvēta par Evāņģēliskās teoloģijas) bija vienīgā augstākā mācību iestāde teoloģiskās izglītības iegūšanai.

kālais materiāls ir amerikāņu dziedātājas Meriditas Monkas (Meridith Monk) kompozīcija sešam balsim un čellam. Kustoni sevi neuzskatā par pantomīmu. Un patiesībā tās klasiskajā izpratnē viņi ar to arī nenodarbojas. Pavasarī, piedaloties pirmajā Modernās dejas festivālā Kauņā, viņi saucās «Ansis Rūtentāls Dance Theatre», lai gan gluži par deju viņi izrādes arī nevarētu nosaukt. Manuprāt, Anša mākslai un tam, ko kustoni mēģina darīt (darāt), varētu likt devīzi: «Gribas kaut ko no tīra mazliet...»

Skaties, un vērtē pats. Plektdien un sestdien VEF KTP notiks pieci koncerti, kuros izlozētā kārtībā uzstāsies festivāla dalībnieki. Starp citu — kolektīvu uzstāšanās tiks vērtēta, un paredzēta arī skatītāju simpātiju balva.

Tātad — uz tikšanās!
ZAĶIS K.
(ZANE KREICBERGA)

POST SCRIPTUM VIETĀ

Tas, ka mūsu politisko aktivitāšu pērnajā gadā tika pieļautas daudzas neapdomības rīcībās un izteikumos attiecībā pret cittautiešiem, vairs pierādījumus neprasa. Varēja būt daudz mazāk no mūsu puses dotu impulsu interfrontes rindu kuplīnāšanai šī paša politiskā gada sākumā. Daudz ko arī esam iespējuši izlabot — daudzus esam pratuši pārliecināt un bieži vien šī pārliecināšana nemaz nav atšķīrusies no visparastākās informēšanas. To apliecina TF piekritēju skaits šobrīd cittautiešu vidū.

Kā tad isti šai situācijā rīkotos nelatviešiem? Un kā, savukārt, viņu rīcību drikstam novērtēt mēs? Sodiens priecājamies vai par jebkuru iebraucēju, kurš savā lauztajā latviešu valodā sludina pievienošanas mūsu prasībām un aicinājumiem pēc neatkarības un jau neviļus uzskatām to par istu mūsējo. Bet cik lielu vietu šajos neatkarību atbalstītajos uzskatos ieņem patiesa, nevilgotā vēlme un cik ir atkal tas patš vecais, vulgārais interešu līmenis, kas izriet tikai no labākas sadzīves un pilnākiem veikalplauktiem. Atcerēsimies, ka daļa cittautiešu šeit tomēr ir nokļuvuši nejauši (valsts sadales mācību iestādes beidzot un tml.) daļa jau te ir dzimuši, šeit dažādu iemeslu dēļ nonākot viņu vecākiem, bet daļa (salīdzinoši lielākā) vienkārt ir devušies augšup pa dzīves līmeņa nogāzi. Vai mums ir kāds pamats cerēt, ka šīs pēdējās nosacītās grupas pārstāvjī ir kaut kā mainījuši savu būtību? Domājotākie (protams, vienā virzienā) no viņiem būs pirmie, kas baltos par izstāšanos no savienības. Cik vērtas mums ir viņu balsis? Sodiens politiskajā situācijā tās, protams, ir ļoti svarīgas, bet jaunajā valstī? Vai viņi pat spēš to sagādāt, ja sāksies (un droši vien, ka sāksies) kādas ar pārejas periodu saistītas ekonomiskas grūtības. Vai tad viņu kosmopolitiskās domas, pārtapašas Baltijas lokāl-patriotiskumā, atkal neatgūs savu sākotnējo izskatu? Bet, runājot par šo pēdējo un lielāko cittautiešu daļu, nedrīkstam aizmirst, ka daudzi un jo sevišķi no pirmajām divām grupām nevarēs savu nākotni iedomāt kopā ar Latvijas valsti kaut vai tāpēc, ka tā būs kaimiņvalsts — tātad cita valsts attiecībā pret viņu tēvu dzimteni. Un tas ne jau tāpēc, ka viņi būtu pret to, ka Latvijas tauta ceļ savu brīvo sabiedrību. Viņi ir par, bet tai pašā laikā, konkrēti sevi ar šo Latviju saistīt nespēj.

Gribu atsaukt atmiņā LTF 2. kongresa noslēguma preses konferenci — jau par odiozu personību kļuvuši Ždanokas kundze pajautāja, kurā pārejas posma daļā sāksies to personu deportācija, kas savu nākotni nespēj saistīt ar buržuāzisku Latviju. Atmetot šī jautājuma pazīstamo ietēru — interfrontiski impēriskās stūrgalvības kankarus sadiegtus ar klasiskajiem komunistiskā leksikona baltajiem diegiem «buržuāzisks» un «deportācija», varam ieraudzīt arī daudziem būtisku jautājumu. Tomēr atbildētāju uzmanība sakoncentrējas uz izteikti antitautfrontisko formu, apzināti vai neapzināti aizslidīnot savai uzmanībai garām satunu. Jo tomēr tādi aizbrauktgribētāji būs. Kāda viņiem atvēlēta vieta mūsu nākotnes plānos? Nedomāsim par skumjli slavēno «inter», bet gan par daudzu istajā krieviskumā sakņotu pārliecību.

Iepriekšējā «U.A.» numurā varējāt lasīt divas publikācijas, kas cieši saistītas ar šo pašu tematu — viena bija vēstule redakcijai, otra — it kā vēstule. Ja atceraties, pirmā viedokļa autors puda izteikti radikālus uzskatus un balsoja par izstāšanos, savukārt otrā viedokļa autore — daudz liberālāku pozīciju, apēljot jau pie manis iepriekš minē-

tā krieviskuma. Uzreiz jāsaka, ka nevar, ka nesam tiesīgi šos viedokļus krāmēt uz «kurš — kuru» vai «ir taisnība — nav taisnības» svāriem. Tie vienkārši ir uzskati, kas pastāv un ar kuriem ir jārēķinās un ne jau tikai kā ar konkrētu personu domām, bet gan tuvināti tie jāuzlieto jau par zināmu jaušu slāņu uzskatiem.

Dažas manas domas par šīm domām... Domas, kuras mani brīvāk un dabiskāk jutas formulētas tuvāk jautājuma nevis apgalvojuma formā...

Vai šo garīgo un vispārcilvēcisko kvantitāšu atskaites sistēmā attaisnojamo un pat slavējamo neitralitāti var tāpat vērtēt arī no politiskās cīņas pozīcijām. Kaut vai tāpēc, ka šī baltiešu cīņa par brīvību un tiesībām ir ieverojams azensūis arī visos lielajos valsts procesos. Vai šis neitralitāts tomēr nebūs duļķis arī savā akā, tirajā akā, ko rakūši A. Saharovs un citi viņam līdzīgie, kas neapsaubāmi ir krievu tautas gaisakā daļa... (varbūt lai savus «gaišos» tomēr nosauc paši krievi).

Lai cik tas varbūt liktos aizskaroši, tomēr... Vai doma par mankurtiem nav apzināti sasaurināta? Vai mankurisma izpausme ir šodienā, kad katrs PATS izšķiras par savu turpmāko dzīvi — tur vai šeit, vai arī pagātnes faktos pierādītā ļaušanās padomijas tautu nonivelēšanās politikai.

Kā varam vērtēt — krievs, kurš šeit saka — es esmu Latvijas krievs vai arī krievs, kurš Krievijā saka — ja sovetskij čelovek...

Vai par Krieviju, cik tā tuva, dažs nav atcerējies tikai šodien, kad tā var tikt atdalīta ar valsts robežu un, vismaz no šīs puses, ar ROBEZU, nevis ar dzelzs priekškaru.

Lai arī daudz kas ir norisinājies katram pašam nespējot lielos strāvījumus ietekmēt, bet vai «dabrovoļnaja emigrācija» jau nav tomēr notikusi iepriekš, kad pirms zināma laika tika plaukstā satverts kofera rokturis, nevis kad pašreizējā mītnes zeme grās gūt savu isto, likumīgo statusu LIELĀS TAISNĪBAS priekšā.

Viss iepriekšējais, un ne tikai tas, pierāda, ka pati krievu tauta Ļeņiniski — Staļiniski — ... iskāš politikas dēļ ir cietusi visvairāk un cieš arī vēl šobrīd. To mēs apzināmies. Bet tajā pašā laikā gluži cilvēciski palīdzēt viņiem šiem upuriem mēs vienkārtī nespēsim. Un ne jau kaut kāda nacionāla egoisma dēļ. Protams, ja par egoismu neuzskata to, ka kā tauta vairs nevaram turpināt šo vēstures matrosova lomu. Tas radīs daudzas neplānotas neērtības tiem, kas pie šīs situācijas ir pieraduši, bet nosodīt vai pārmest mums šo soli var tikai «savu krekli» akli cienošie...

Tāpēc vienīgais, ko šoreiz mēs varam droši piedāvāt, ir dzīvot brīvā un demokrātiskā Latvijas valstī un tas, manuprāt, nemaz nav maz. Tikai šī valsts mums jāuzceļ kopīgiem spēkiem.

Iespējams, ka visu iepriekšējo varēja arī nerakstīt — būtu pieticis ar — mums ir jāsaprot jūsu «pret», jāciēna jūsu atturēšanās, un tomēr pašreizējā situācijā laikam visvairāk ceram uz jūsu «par».

AINIS SAULĪTIS

Izsakām dziļu līdzjūtību LVU augstākās matemātikas katedras vecākajai pasniedzējai Marijai Peļņai māmiņu smiltajā guldot.
 LVU Ekonomikas fakultātes LVU budžeta specialitātes studenti

Redaktors AIVARS JANSONS

PANTOMIMAS FESTIVĀLS RĪGĀ

VIŅI TEV NEKO NETEIKS

Teātris? Deja? — Kas ir PANTOMĪMA? Svešvārdu vārdnīcā tas paskaidrots īsi un nepārprotami: «Pantomīma — teātra izrāde, kurā tēlo tikai ar kustībām un mīmiku mūzikas pavādiņumā.» Taču vizuālās versijas šim jēdzienam iespējamas visdažādākās. Par to Tu varēsi pārliecināties ja šīs nedēļas nogalē, no 20. līdz 22. oktobrim, nepazēlosti savu dārgo laiku, lai pabūtu VEF Kultūras un tehnikas pilī, kur šajās dienās notiks Starptautiskā Pantomīmas festivāla «RĪGA '89» izrādes. Uz šo festivālu uzaicināti viesi no Austrumvācijas, Bulgārijas, Polijas, Lietuvas, Ļeņingradas, Maskavas, Baltkrievijas un Kemerovas. Viesu kolektīvus, kā arī Rīgas Pantomīmu, Dzelzceļnieku Kultūras nama pantomīmas studiju

un Tavas Universitātes Studentu Tautas teātra Anša Rūtentāla Kustību grupu reizē varēsi pavērot festivāla atklāšanā ceturtdien, 19. oktobrī plkst. 18.30. Doma laukumā.

Viņi Tev neko neteiks, tomēr viņi runās ar ķermeni, kustību, krāsu, mūziku. Viņi apzināti atteikušies no vārda kā izteiksmes līdzekļa. Viņi varbūt mēģinās pateikt to, ko vārds izsacīt nav iespējams... vai arī — ko ne-maz nevarēj ar vārdiem teikt.

Tas vistiesākā veidā attiecināms uz Universitātes Studentu Tautas teātra Anša Rūtentāla Kustību grupu jeb, ar vienu vārdu sakot, — kustoplem, kas šajā festivālā piedalīsies ar divām festivālā piedalīsies ar divām kompozīcijām. Viena veidota pēc Karlas Blejas (Carla Bley) dzeza kompozīcijas «3/4», otras mūzi-

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības rāžošanas apvienības RA «Poligrāfists» 4. cehā, 226700, Rīgā, Akas ielā 5/7. Tirāža 1500 eks., augstspiede. Redakcijas adrese: pasta indekss 226098, Raiņa bulv. 19, 121. ist., 3. stāvā, tālr. 222944.

«Universitātes avīze» («Университетская газета»), издание Латвийского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. П. Стучки. На латышском и русском языках. Адрес редакции: 226098, г. Рига, бульв. Райниса, 19, 3 этаж, комната 121. Телефон 222944.

A-906 JT 07473